ეროვნული ბიბლიოთეკა

ცნობის ფურცელი

I წ. ყოველ-დღიური გამოცემა **1901** პარასკევი, 23 მარტი **№ 1418**

...ეთი **ღირს:** წელიწადში—6 მან., თვეში—75 კაპ., ცალკე ნომერი—3 კაპ., ფასი განცხადებისა: ...რივი სტრიქონი „პეტიტით" პირველ გვერდზე—10 კ. მეოთხეზე—5 კაპ.
...მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება: „მოამბის" და „ცნობის ფურცლის" რედაქციაში ..., № 27, წერა-კითხვის გამავრც. საზოგ. კანცელარიაში და წიგ. გამომც. ქართველთა ამხანაგო-...ბაში (ქვაშვეთის ეკკლესიის პირდაპირ).

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—დასაბეჭდი წერილები რედაქციის სახელობაზე უნდა გამოიგზავნოს.—პირისპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, 11 საათიდან 1-ლ საათამდე.
რედაქციის კანტორა იმყოფება ვანქის დიდ ქუჩაზე, მარტირუზოვის სახლში, № 27.
ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цнобисъ-Пурцели"—„Моамбе". **ტელეფონი № 372.**

საუკეთესო აბრეშუმის ჭიის თესლი

მოიკითხეთ ქ. ბათუმში, მ. ნიკოლაძის წიგნის მაღაზიაში. ფასი ...ომიერია. (15—8)

ტფილისის კერძო ...მკურნალო

...ურნალის გედევანიშვილისა.
...ფებს იღებენ ყოველ დღე, კვირა უქმეების გარდა,
დილით:
... ჭიჭინაძე—კბილის სნეულებანი 8—...ამდე.
...ლ ს. გედევანიშვილი—ნერვებისა და ელექტრობით—9—10 ს.
... მელიქი—ყურისა, ყელისა და ცხვირი—...—12 საათამდე.
... ახალშენიშვილი—კბილის სნეულებანი ...2 საათამდე.
... შატილოვი—თვალისა 11—12 ს.
...ქალი მ. ს. ბაქრაძე-ბავშვებისა 11—12 ს.
... გედევანიშვილი—ნერვებისა და შინა-...12—1 საათამდე.
...ლ. მარკოვიჩი—სადოსტაქრო—12½ ...თამდე, სამშაბათობით 3—4 საათამდე.
... ბეგთაბეგოვი—სიფილისისა, კანისა და ...სი—1½—2 საათამდე.
... ბეზირგანოვი—შინაგანი და ბავშვებისა ...ათამდე.
საღამოთი:
თუმანიშვილი—დედათა სნეულებანი ... საათამდე.
ბელოოგლოვი.—შინაგანი (სტომაქის ...ვობანი) და ფიზიკო-ქიმიური გამოკვლე-...5—6 საათზე.
...ღალაშვილი—კვირაობით—10—12 ს.
...ურნალოს აქვს საწოლი ოთახები.

ფასი რჩევისა და დარიგებისა 50 კ.; ოპერაციები—მორიგებით. კრაოტი 4 მან. დღე და ღამეში. ერთი კრაოტი დარიბთათვის უფასოდ.
ადრესი: კუკია, ნიკოლოოზის ქუჩა, სახლი საგინაშვილისა, № 21 (ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ). ტელეფონი № 274. (წლ.)

რედაქციისაგან

რედაქცია უმორჩილესადა სთხოვს ხელის მომწერთ, ვისაც სრულად არ შემოუტანია დაკვეთილ „მოამბე"-„ცნობის ფურცლის" წლიური ფასი—შემოსატანის მეორე ნაწილი წარუდგინოს რედაქციას პირველ აპრილამე; წინააღმდეგ შემთხვევაში რედაქცია 10 აპრილიდან აღარ გაუგზავნის გაზეთს.

დეპეშები

(„რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან")

21 მარტი.

ლონდონი. „რეიტერის სააგენტოს" პაოტინფუდან ატყობინებენ, რომ 10 ათასი ჩინ... [illegible] ...ოშების" სარდლის უფროსობით ამ ... მილის მანძილზე სდგასო, აქვე საფრანგეთის 3 ათასი ჯარის კაცი მოუთმენლად ელის ნებართვას, რომ ჩინელებს თავს დაესხას; მაგრამ პეკინიდან მიღებული ბრძანებები ზეჯითად უკრძალავენ ფრანგებს თავიანთ სურვილის შესრულებას. პაოტინფუ სრულიად დამშვიდებულია და უფრო კარგად იქცევა, სანამ ევროპიელთაგან დაჭერილი სხვა რომელიმე ქალაქი. საზოგადოებრივ საქმეებს განსაკუთრებით ჩინელი მოხელეები ჰმართვენ; ხოლო გერმანელების და ფრანგების კომისიები მარტო-და რჩევებს აძლევენ და მხოლოდ მაშინ ერევიან საქმეში, როცა რაიმე ნამდვილი უკანონობა მოხდება ხოლმე. ამ შემთხვევაში ეს კომისიები სააპელაციო სასამართლოს მოვალეობას ასრულებენ.

პეკინი. გენერლები შეთანხმდნენ იმის შესახებ, რომ ტაკუსა, შანჰაი-გუანისა და ტიანძინის სიმაგრეები უვარგისად მაინც ვაქციოთო, ხოლო ჩრდილოეთის სიმაგრე ტაკუში, მდინარეს შესა-თავში რომ დგას, სრულებით უნდა დანგრეულ იქმნესო, რადგანაც ამ სიმაგრის მიზეზით აქ წყალი მეტად დაპატარავდაო. ამ წინადადებას ვაჭრები დიდის სიამოვნებით მიეგებნენ, რადგანაც თუ ეს წინადადება შესრულებულ იქმნება, მაშინ მდინარეზე ტიანძინამდე გემები ივლიან.

პეკინი. ვალდერზეემ წინადადება მისცა მოკავშირეთა ჯარების უფროს გენერლებს, რომ ისინი ზამთრის სასახლეში შეიყარნენ, რათა მოილაპარაკონ იმის თაობაზე, თუ რა ურჩიონ ელჩებს იმ სამხედრო მოქმედი... [illegible] ...ათი მუხლის გამოისობით.

იოკოგამა. სეულიდან მიღებულის ცნობებით, ინგლისისა და იაპონიის ელჩები წარსულ ორშაბათს კორეის იმპერატორმა მიიღო. იაპონიის ელჩი აუდიენციის დროს მეგობრულ კილოზე ლაპარაკობდა; ინგლისის ელჩმა მტკიცე პროტესტი გამოაცხადა საბაჟოების დირექტორის მაკ-ლაზი-ბრაუნის დათხოვნის წინააღმდეგ; ბძანება ბრაუნის დათხოვნის შესახებ იმ საღამოსვე გაუქმებულ იქნა.

ნააუპორტი. იმის გამო, რომ ბურებმა ისევ დაიწყეს რკინის გზის დანგრევა, მატარებლების მიმოსვლა ჩრდილოეთისაკენ ხელ-ახლად შესწყდა. კაპის ახალშენში მხოლოდ ბურების მცირე გაფანტული რაზმები იმყოფებიან.

ტიანძინი. წარსულ კვირას აქედან 7 მილის მანძილზე ჩრდილოეთისაკენ გერმანელების როტა თავს დაესხა ყაჩაღების ბრბოს, რომელიც რიცხვით 1000 კაცამდე იყო, და გააქცია; 11 ყაჩაღი მოკლეს, 50 დასჭრეს და 30 ტყვედ წაიყვანეს. გერმანელებმა დავლად აიღეს ერთი ზარბაზანი და ბევრი ურემი. როგორც ისმის, ყაჩაღებში 12 ევროპიელი ურევია.

ბელგრადი. ოფიციალურად გამოცხადდა, რომ გარეშე საქმეთა მინისტრი ვუიჩი მინისტრ-პრეზიდენტად დაინიშნა. კაბინეტი ეხლა შესდგება 4 რადიკალისა, 2 ნეიტრალისა ღ 2 ნაპრედნიაკისაგან.

პეკინი. [illegible] ამოწყვიტეს. ფრანგის გენერალის ბალიუს რაზმი რკინის გზით გაიგზავნა იქა.

პარიზი. საზღვაო საქმეთა მინისტრმა ბძანება გასცა, რათა ოცის წყალ ქვეშ მავალის ნავის აშენებას შეუდგნენ: ეს ნავები უნდა

ფელეტონი

...ართველოს წარსულის საუკუნის ...ერატურა, მისი მოსალოდნელი და სასურველი მომავალი.

VI

ბ. ივ. ზურაბიშვილი.

...ივ. ზურაბიშვილი ახალგაზდა მწერა-... არაგვისპირელის სკოლისა. ბ. არა-...პირელის სკოლას კი დიდი დამსახურე-...ბა მიუძღვის ჩვენს ლიტერატურაში: მან ...ალა ერთფეროვნება ჩვენის ლიტერატუ-...და ჩვენის ლიტერატურის ჩვეულებრივ ...ალ-მხრივი დაკვირვება ცხოვრების ...პირისა, ცხოვრების სარჩულის და-...ებად გარდაჰქმნა; ამ ცხოვრების მო-...ათა დაფარულის კავშირის გამორკვე-...ჰყო ხელი. გარდა ამისა, ამ სკოლამ ... ლიტერატურა გადამახინჯებულ გა-...ს აარიდა და პირდაპირ ევროპის ლი-...ტურის გავლენის ქვეშ დააყენა. რა-...რველია, ყველა ამაში ბ. არაგვისპი-... უპირველესი ადგილი უჭირავს; იგი ... ფსიხოლოგია და სასტიკი მორალისტი, ...ამ არც ის უნდა დავივიწყოთ, რომ ... ცინცაძე, ბ. დეკანოზიშვილი და ბ. ...აბიშვილი თავიანთის სოციოლოგიუ-... ესტეტიურის და ფილოსოფიურის ...ულებით განმამტკიცებელნი არიან ამ ...ოთულებისა. მე დიდი ბოდიში უნდა ...ხადო როგორც ბ. დეკანოზიშვილის, ... ბ. ზურაბიშვილის წინაშე, რომელნიც ...ლის", „ჩიორასა" და კამპანიის ყბად-...ებად გავხადე; მაგრამ ეს მოვლენა და-მამტკიცებელია იმისაც, რომ ჩემი აზრი მათის ნაწარმოების შესახებ სინამდვილესთან ახლოს არის. თუ მართალია ის ანდაზა, მე „მითხარი ვინ არის შენი ნაცნობი, მე გეტყვი თვით შენ ვინ ხარო", უფრო ჭეშმარიტია ის, რომ „მითხარი ვინ არის შენი წინააღმდეგი და მაგინებელი, და მაშინ ადვილი გასაგებია თვით რა ღირსების კაცი ხარ". ბრბო ყოველთვის ამხედრებულია ყოველივე ახალისა და ორიგინალურის მოვლენის წინააღმდეგ, მისი ძალი, საუკუნებით შეძენილი გაქვავებული მისი ჩვეულება ხელ-უხლებლად უნდა დარჩეს ხოლმე.

ჩვენის ლიტერატურის „დამცველთა" აზრით, ყოველივე ნაწარმოები დასაგმობია, რომელიც ძველის ყურმოჭრილი ყმა არ არის, და ეს ძველი დღეს ჩვენში მხოლოდ ერთ სახეში გამოიხატება: გადაძველებულის მორალის მშრალ-მშრალი ტენდენციებით უნდა იყოს აღვსილი ნაწარმოები და მარტო გლეხის ცხოვრების ზოგიერთ მოვლენის გამომსახველი (ბატონისაგან შევიწროება, გზირისა და მამასახლისებისაგან დევნა, სეტყვისა და ნიაღვრისაგან მისი ჭირნახულის დალუპვა და სხვ.) ყოველ მცირე მოვლენას ცხოვრებისას აქვს აურაცხელი, გამოუკვლეველი მხარე და ყოველივე საგნის ახალის თვისების გამორკვევა საინტერესოა, მაგრამ თუ ერთისა და იმავე მოვლენის, ერთსა და იმავე მხარეს ჩააცივდით ნიადაგ, სწორედ მოსაწყენია. ჩემის აზრის ყბად ამღებელ ოპონენტთა სისუსტე იმაში სჩანს, რომ ერთი სიტყვაც ვერ მოიყვანეს აზრის დამარღვეველი. იგინი მიკიჟინებენ, ვითომ ჩემი აზრი ბ. ზურაბიშვილის შესახებ ისეა გამოთქმული, რომ ხორციელი კაცი ვერას გაიგებს.*) ეს ჩვეულებრივი ჩვენებური „ხრიკია"; აზრს რომ ვერას დააკლებენ, მაშინ ენას მოსდგებიან. ესენი კიდევ ვისმე რასმე უკიჟინებენ! მაგრამ რა გაეწყობა, სრულიად სამართლიანია, რომ კინტოურ ლექსიკონის მოტრფიალემ და „კალისტრატეს" დემოკრატიულის მჭერმეტყველობის თაყვანის მცემელმა გარეშე ამ სფერისა ვერა რა გაიგოს და ჩვენც უფრო ის გაგვიკვირდებოდა, რომ სხვა რამე მათ გაეგოთ და მოსწონებოდათ. შეიძლება ჩვენი ნათქვამი ისეთის „მშვენიერის და მდიდარის კლასიკურის" სტილით ვერ იყოს შეთხზული, როგორც „ჩიორასი*) ღ კამპ." ნაწარმოები, მაგრამ გაუგებარი კი იქ არა არის რა მისთვის, ვისაც „დიდა ენა" ერთხელ მაინც წაუკითხავს.

რაიცა „მეგობრობასა და პირად სიმპატია-ანციპატიას" შეეხება, ამის ძიებას თუ შეუდექით, ჩვენი მოწინააღმდეგენი უფრო ბევრ საფუძველს იძლევიან იმის გამოსარკვევად, თუ რა ცეცხლი და შური სწვავთ იმათ. ჩვენის აზრით კი, მეგობრობა, (თუ ამას აქ რამე ადგილი აქვს) როგორც ყოველივე მსგავსი დიდებული გრძნობა, ჭეშმარიტების გზის განმანათლებელია და არა დამაბნელებელი, დახშულ გრძნობისა და გონების ამხსნელი და არა დამხშელი. მაგრამ ვაცადოთ „მკვდარნი დაფვლად თვისთა მკვდართა", ჩვენ კი ბ. ი. ზურაბიშვილის აზრი მოვისმინოთ ჩვენის ლიტერატურის შესახებ:

«საქართველოს წარსულის საუკუნის ლიტერატურა, მისი სასურველი და მოსალოდნელი მომავალი? საგანი მეტად რთულია და საპასუხოდ მძიმე, მაგრამ ვეცდები გიპასუხო. ჯერ წარსულის შესახებ—როგორი იყო, რას წარმოადგენდა ჩვენი ლიტერატურა წარსულ საუკუნეში?

ვიდრე ამას შევეხებოდე, საჭიროა, ჩემის აზრით, დავასახელო შესადარებელი საგანი, რადგან თვით კითხვაში მოქცეული სიტყვები «წარსულის საუკუნის» ითხოვენ ამ ლიტერატურის სხვა ლიტერატურასთან შედარებას, საჭიროა ავირჩიოთ point de départ.

წარსულის საუკუნის ქართული ლიტერატურა შეიძლება შევადაროთ, ერთის მხრით, წარსულისავე საუკუნის სხვა ხალხთა ლიტერატურას, და მეორეს მხრით,—უწინდელ ქართულ ლიტერატურას.

შევადაროთ ჯერ მე-XIX საუკუნის ქართული ლიტერატურა სხვა ხალხთა ლიტერატურას. აქ გაკვრით უნდა გითხრა, რომ ყველა ლიტერატურის ცოდნა მე კი არა, მგონებ, არავის არა აქვს. მე მეტსაც ვიტყვი,—კარგად, საფუძვლიანად არცერთის ლიტერატურის ისტორია არ ვიცი.

*) „ბ-ნმა ივ. ზურაბიშვილმა კაცის აზრის გაუმაძღრობის სიბავშვე დაგვანახვა და კაცის ცხოვრების დიდ მოვლენათა უბადრუკი და უმნიშვნელო მსვლელობის სატირიულ მოწმედ დასახა კაცისგანვე შექმნილი წარმოდგენა დროისა". რომ „ჩიორები" მქონოდა სახეში, ამ ფრაზას დავანაწილებდი და გრამატიკულად ავხსნიდი, მაგრამ მაშინ ხომ სალიტერატურო ჟურნალის ფურცლებზედ აღარ დავსტამბავდი, არამედ საბავშვო ჟურნალსა ან წიგნში მოვათავსებდი, ისიც მოსამზადებელ კლასებში სახმარებელ წიგნაკში.

*) თუ „ჩიორაზე" რასმე ვლაპარაკობთ, მხოლოდ იმიტომ, რომ ბრმა ბედმა არგუნა იმ გაზეთის ფურცლებზე ბატონობა, რომელსაც ჩვენის დიდებულის მწერლის სახელი აწერია.

აშენდეს შერბურგისა, როშფორისა და ტულონის გემთ-საშენებლებში.

პეკინი. პიშონის წასვლა გადაიდო, ვიდრე ბო მოვიდოდეს; ბო 25 აპრილს წავა მარსელიდან პეკინში.

ტიანძინი. კვირას, ღამით, ინდოელი ჯარის კაცი, რომელიც დარაჯად იდგა, თოფით დასჭრეს თეძოში. ის ამბობს, რომ შემდეგ მე თითონაც ორჯელ გავისროლე თოფით და ვფიქრობ, რომ უცხოელი ჯარის კაცები დამესხნენ თავსაო.

300 კაცი უცხოეთის ამხედრებული ქვეითა ჯარისა წავიდა ყაჩაღების სადევნელად ბიტაის ოლქში.

ინდოეთის ჯარის კაპიტანს ბარნეტს გუშინ საღამოს თავს დაესხა 7 ფრანგი და ხმლით დასჭრეს; ჭრილობა საშიშარი არ არის.

პეტერბურგი. ბირჟა. ა. ი. მანთაშევის და ქ[0]. ნავთის მწარმოებელი და სავაჭრო საზოგადოების აქციები: 20 მარტს—270 მყიდ., 21 მარტს—268 მყიდ.

(იხილე საღამოს დეპეშები მე-4 გვერდზე)

ჟურნალ-გაზეთებიდან

✿ წლეულს ირლანდიის მფარველის წმიდა პატრიკეს დღე ისე აღარ იდღესასწაულეს ლონდონში, როგორც შარშან, როდესაც ინგლისს ირლანდიელი ჯარის კაცები უჭირდა. შარშან ირლანდიის ეროვნული მწვანე ბაირაღი ოქროს არფით ყველა სახლს ამშვენებდა, ყველა უკიდურეს ინგლისელ პატრიოტსაც კი იმ დღეს მკერდზე გაკეთებული ჰქონდა სამყურა ბალახის კონა. წლეულს არაფერი ამის მსგავსი არა ყოფილა რა; სამაგიეროდ, ირლანდიელები ყველგან და ყოველთვის მკაფიოდ აგონებდნენ ინგლისელებს, რომ წელს ისინი უფრო მეტად შეერთებულნი და შეურიგებელნი არიან, სანამ ერთის წლის წინად იყვნენ. ამ გარემოებას დიდი ყურადღება მიაქცია თავის სიტყვაში ჯონ რედმონდმა. «ამ უკანასკნელი ოცის წლის განმავლობაში ირლანდიის მდგომარეობამ ყოველ მხრივ წინ წაიწია, —სთქვა ირლანდიელების მეთაურმა.—ფერმესაეროით თვით-მმართველობა მოიპოვა. თუმცა ირლანდიამ ჯერ ეროვნულ თვით-მმართველობას ვერ მიაღწია, მაგრამ ამ მხრივაც ბევრი რამ უკვე შესრულებულია: ირლანდიაში დაიწყო დიდი, მტკიცე საერო მოძრაობა, რომელიც ბევრის მხრივ უფრო ძლიერია, სანამ «საადგილმამულო» და «ეროვნული» ლიგები, ახალი მოძრაობის ლიგამ მხედველობაში მიიღო არა თუ მარტო მიზეზები წინანდელი ლიგების გამარჯვებისა, არამედ იმათი შეცდომებიც. რაკი საერობო და საქალაქო თვითმმართველობა აქვთ, ირლანდიელებს ეხლა შეუძლიანთ უფრო მაგარ ნიადაგზე იმუშავონ თავიანთ უმთავრესის მიზნის მისაღწევად». ორატორმა მტკიცე იმედი გამოსთქვა, რომ საერო მოძრაობა მამულების ძალ-დატანებით შესყიდვის სასარგებლოდ არამც თუ მარტო ხალხს შეძლებას მისცემს გამაგრდეს თავის მიწა-მამულში, არამედ თვით ეროვნულ თვით-მმართველობასაც მოუპოვებს ირლანდიას. ყოველ ახალ მოძრაობას ირლანდიელების მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად, რედმონდის სიტყვით, ყოველთვის ერთი საბოლოო მიზანი აქვს,—ეროვნული თვით-მმართველობის მოპოვება. შემდეგ ორატორი ამტკიცებდა, რომ ეს თვით-მმართველობა თითონ ინგლისისათვისაც მეტად სასარგებლო იქნებაო. ამ ჟამად ინგლისის ბევრს ახალშენს სრული თვით-მმართველობა აქვს. რამდენად უფრო დამოუკიდებელნი არიან ეს ახალშენები, იმდენად უფრო მეტს ერთგულებას იჩენენ ინგლისისადმი. «ეს იმას ამტკიცებს,—განაგრძო რედმონდმა,—რომ ინგლისი ბევრს მოიგებს, თუ ირლანდიას პოლიტიკურ თვით-მმართველობას მისცემს».

✿ როგორც დეპეშებიდან ვიცით, სასამართლომ გაარჩია რა არტურ ჩემბერლენის (ახალშენების მინისტრის ძმის) საჩივარი, მიუსაჯა გაზეთების «მორნინგ ლიდერისა» და «სტარის» რედაქტორებს 200 გირვ. სტ. გადახდა ჩემბერლენის სასარგებლოდ. არჩევენ რა ამ სასამართლოს გარდაწყვეტილებას, გაზეთები ამბობენ, რომ ის ვერც ერთ მხარეს ვერ აკმაყოფილებსო. თუ არტურ ჩემბერლენს მართლა ცილი დასწამა «მორნინგ ლიდერმა», მაშინ 200 გირვანქის გადახდა მეტად სასაცილო სასჯელია გაზეთისათვისაო. საზოგადოება ამ სასამართლოს განა-[illegible] მოსამართლეებმა იმიტომ გადაუწყვიტეს რედაქტორებს ასეთი სუმბუქი სასჯელი, რომ ამათ სასამართლოში ცხადად დაამტკიცეს ახალშენების მინისტრის განცხადების სიცრუვე; მინისტრი ცხადად ტყუოდა, როცა პალატაში სთქვა, ვითომც ის არც პირდაპირ და არც ფარულად არ იღებს მონაწილეობას იმ სამრეწველო კამპანიებში, რომლებიც სახელმწიფო საქმეებს იღებენო. არტურ ჩემბერლენი ცდილობდა თავისი ძმა იმით გაემართლებინა, რომ ამ უკანასკნელმა, როცა პალატაში ეს ხსენებული განცხადება წარმოსთქვა, არ იცოდა, თუ რა საქმეებზე იყო მოხმარებული მისი ფული. ეს ჩვენება ფიც ქვეშ იყო მიცემული და ნაფიცი მოსამართლეები იძულებულნი იყვნენ დაეჯერებინათ კიდეც, მაგრამ, ცხადია, მოსამართლეებზე მეტად ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა ამისთანა ჩვენებამ; აი სწორედ ამის გამო მოსამართლეებმა, «მორნინგ ლიდერის» რედაქტორს მცირე თანხის 200 გირ. სტ. გადახდა გადაუწყვიტესო. ამ აზრისაა გაზეთების უმეტესობა, ისეთიც გაზეთებიც კი, რომლებიც ახალშენების მინისტრის მხარეს არიან. ასე, «ტაიმს»-ი პირდაპირ აცხადებს, «მორნინგ ლიდერს» რომ ცოტა გაზვიადებულად და უსწორ-მასწოროდ არ დაეწერა თავისი წერილი, ჩემბერლენი უსათუოდ საქმეს წააგებდაო. რაც შეეხება სასამართლოს განაჩენს ნევილ ჩემბერლენის (ახალშენების მინისტრის შვილის) საქმეზე, ამაზე გაზეთები ცოტასა სწერენ. გაზ «მორნინგ ლიდერმა» უარი თქვა თავის ბრალდებაზე წინააღმდეგ ნევილ ჩემბერლენისა და ამიტომ მას მიუსაჯეს 1,500 გირ. სტ. გადახდა. სულ მცირედ ამისთანავე საზღაურს გადასწყვეტდნენ არტურ ჩემბერლენის სასარგებლოდაც, იმ გარემოებას რომ გავლენა არ ჰქონოდა, რომელიც ზემოდ მოვიხსენიეთ.

✿ მინისტრ პრეზიდენტმა ვალდეკ რუსსომ პალატის კომისიაში საყურადღებო განცხადება წარმოსთქვა; ამ განცხადებიდან სჩანს, რომ მთავრობა არც თუ ძალიან სასტიკად შეასრულებს სარწმუნოებრივ კონგრეგაციების წინააღმდეგ გამოცემულს კანონს. ვალდეკმა სთქვა, რომ ეს კანონი არ შეეხება იმ კონგრეგაციებს, რომლებიც ახალშენებში ჰმოქმედებენო. ახალშენებში კონგრეგაციები ისევ ადმინისტრაციის მხედველობის ქვეშ იქნებიანო. ზოგიერთი ბერების ხელშეკრულობის ძალით და ფრანგის ბერების კონგრეგაციების აღკრძალვას და დათხოვნას შედეგად ის მოჰყვება, რომ [illegible] უცხოელების კონგრეგაციები [illegible] გარდა ახალშენებში ბერები [illegible] ვალეობასაც ასრულებენ და ამიტომ იქა[illegible] სახლეობა ჯერ[illegible] სარწმუნოებრივი [illegible] იქნებიანო.

✿ მარსელში გაფიცული მუშები და პატრონები თითქმის რიგდებოდნენ; იმათ[illegible] დათ მედიატორებისათვის მიენდოთ [illegible] დავის გადაწყვეტა; მაგრამ ეს შეთანხმებ[illegible] დაიშალა, რადგანაც გემების პატრონებმ[illegible] სცნეს წუთს უარი სთქვეს მედია[illegible] სამართალზე. კონსერვატორების, ნაცი[illegible] ტების და მელინისტების გაზეთები ძლ[illegible] ლვენ თავიანთ სიხარულს ამ გარემოებ[illegible] ისინი ყოველნაირად ცდილობენ, რო[illegible] მხარე ერთმანერთს გადაჰკიდონ და ამა[illegible] ფარისევლურად სჩივიან, რომ გაფიც[illegible] დიდხანს გასტანაო და ამის ბრალს მარ[illegible] ვრობას ახვევენ თავზე. კასანიაკი თავის «ოტორიტე»-ში იდუმალის სიამოვნებით წარმეტყველობს, რომ საქმე სისხლის [illegible] მიაღწევსო, რომ მუშებსა და ჯარს [illegible] შეტაკება მოუვათო და რომ მაშინ სამ[illegible] უეჭველად დაემხობაო.

✿ ჩეხმა მუშა-ნაციონალისტმა კლო[illegible] ნაცხადა ავსტრიის პალატაში, რომ პრაგა[illegible] ლელთა მე-22 ბატალიონის ოფიცერმა [illegible] ბის დროს რამდენჯერმე ხმალი შემოჰკ[illegible] რის-კაცს და დასჭრაო. კლოფაჩმა ოფიც[illegible] თანა საქციელს მხეცური საქციელი უწ[illegible] ნებული ბატალიონის ორი ოფიცერი [illegible] რეიხსტაგში და ამის შესახებ მოლაპარა[illegible] ნდათ კლოფაჩის ორ წარმომადგენელთა[illegible] ცრები ამტკიცებდნენ, რომ ჯარის-კაცი[illegible] უბედური შემთხვევის მიზეზით მოხ[illegible] თხოულობდნენ, რომ კლოფაჩს უარ-ეყო[illegible] სიტყვები. კლოფაჩის წარმომადგენლებმ[illegible] მტკიცე გამამართლებელი საბუთები [illegible] ხოვეს ოფიცრებს და გამოუცხადეს, რო[illegible] ფაჩი მხოლოდ ამ საბუთების წარმოდგე[illegible] დეგ მოგცემთ კმაყოფილებასაო.

✿ ინგლისური გაზეთი «დეილი მაი[illegible] უობინებს. რომ ბოთამ და დეუეტმა [illegible] ტეს, შეაერთონ თავიანთი ჯარები, რათ[illegible] ძლიერ შეავიწროვონ ინგლისელები პრე[illegible] და იოჰანესბურგის მიდამოებშიო. ამ ცნ[illegible]

მაგრამ თუ ვბედავ ქართულ ლიტერატურის სხვა რომელიმე ლიტერატურასთან შედარებას, მხოლოდ მისთვის, რომ ვიცი, რა შესძინა კაცობრიობას წარსულს საუკუნეში სხვა და სხვა ევროპიელმა ერმა.

მე-XIX საუკუნეში ევროპიელ ხალხთა ლიტერატურამ რამდენჯერმე იცვალა მიმართულება. საუკუნე დაიწყო სენტიმენტალიზმით; შემდეგ სენტიმენტალიზმი შეიცვალა რომანტიზმით, რომანტიზმს მოჰყვა ნატურალიზმი და საუკუნის დამლევს განვითარდა სიმბოლიზმი (აღარას ვამბობთ დეკადენტიზმზე). ყველა მიმართულებას ჰყავდა დიდი და დამამშვენებელი მისი გამომხატველი: ისეთი სახელები, როგორც ბაირონი და შელი, გიოტე და ჰეინე, ბალზაკი, ფლობერი, ჰიუგო, ზოლა და მოპასანი, ანუნციო, ჰენრიკ სენკევიჩი და მრავალნი სხვანი, მეტად დაჯილდოვებულნი უზენაესის ნიჭით—ძლიერ განასხვავებენ ევროპის წარსულს საუკუნეს უწინდელ საუკუნეთაგან. ამ უკანასკნელ საუკუნეში ევროპის ხალხთა ლიტერატურა იზრდებოდა და ვითარდებოდა ისეთის სიჩქარით, როგორც არასოდეს. მერე რას არ შეეხო ის—საზოგადოდ ბუნებას, კერძოდ კაცის არსებასა ისტორიასა და სოციალურ ცხოვრებაში: თითქმის ბუნების არცერთი მოვლენა, არცერთი კაცის სულის და გულის მოძრაობა, არცერთი შესანიშნავი ისტორიული მოვლენა და სოციალური მდგომარეობა და ტიპი არ დარჩა აუწერელი და აუხსნელი; ყველა აწერა, ყველა დახატა და განმარტა ევროპიელმა ლიტერატურამ, და მერე როგორ! ისტორიულმა კონცეპციამ სენკევიჩისამ იმპერატორების რომში გვაცხოვრა და გეტემ ფაუსტის ხორცი შეასხა ახალ საუკუნეთა ადამიანის უმთავრესს აზრს: თუ საშუალო საუკუნეთა წარმომადგენელს სწამდა, რომ აქაური დანაკლისი იქ შემემატებაო, მის წინააღმდეგის ფაუსტის ურწმუნო გონება უარჰყოფს უწინდელს რწმენას, უარჰყოფს ხორცის დათრგუნვას და ეწაფება ცოდნას, მიწაზედ გამეფებას, სიტკბოებას, მას ჰსურს იყვეს ცოდნით აღჭურვილი, იყოს ძლიერი, სტკბებოდეს ცხოვრებით; ერთის სიტყვით—უარჰყოფს ზეცას და სცვლის საიქიოს ნეტარებას საქაოზედ.

შედარებით ამგვარ ლიტერატურასთან ქართული ლიტერატურა თითქმის არაფერს არ წარმოადგენს. მართალია ჩვენს მე-XIX საუკუნის ლიტერატურას ეკუთვნიან ბარათაშვილის ლექსები, ილია ჭავჭავაძის «განდეგილი» და ზოგიერთი სალირიკო ლექსი და სალირიკო ლექსები აკაკი წერეთლისა, რომლნიც ყოველივე ლიტერატურას დაამშვენებდნენ, მაგრამ მაინც კიდევ ევროპიულ ლიტერატურასთან ჩვენი ლიტერატურა მე-XIX საუკუნეში თითქმის არც კი სჩანს.

წინა საუკუნეთ ქართულ ლიტერატურასთან შედარებით კი, რასაკვირველია, მე-XIX საუკუნის ჩვენი ლიტერატურა უნდა ჩაითვალოს განვითარებულად და მდიდარ ლიტერატურად.

მოკლედ რომ ვთქვათ, მე-XIX საუკუნის ქართული ლიტერატურა ევროპიელთ იმავე დროის ლიტერატურასაგან განირჩევა მით, რომ მაშინ, როდესაც პირველი გაჩქარებული წინ მიდიოდა და საუცხოვოდ განვითარდა და გაუყველმხვავდა, ქართულს ასეთი წინსვლა ძლივს ემჩნეოდა, ხოლო თავისსავე წინანდელ ლიტერატურასთან შედარებით საკმაოდ წინ წაიწია და გაუმჯობესდა.

ასე უნდა დახასიათდეს ჩვენი ლიტერატურა წარსულს საუკუნეში, მაგრამ, მგონია, რომ ამგვარი დახასიათება სრულებით ნამდვილი და სამართლიანი არ უნდა იყვეს და თუ მაინც და მაინც ასე დავახასიათე, ეს იმის ბრალია, რომ კითხვა ვერ არის ისე დასმული, როგორც უნდა იყოს. მე ასე ვეკითხები ჩემს თავს: ვსთქვათ, შენ იძულებული ხარ სხვა და სხვა ხალხთა ლიტერატურისაგან (ამათ შორის ქართულიცაა) რომელიმე აირჩიო, რომელს ამოირჩევ? ან ვისი ლიტერატურა გირჩევნია დანარჩენებს? ეს კითხვა, რასაკვირველია, მე-XIX საუკუნეს შეეხება. ამაზედ მე ვიძლევი პასუხს: «რასაკვირველია, ყველას ქართულ ლიტერატურას ვარჩევ, რადგან მან მასწავლა მე «არ გაცვლა ჩემის სამშობლოსი უკვდავებისა ხეზედა».

მე-XIX საუკუნის ქართული ლიტერატურა თითქმის მთლად ზემო-მოყვანილ იდეის დამყარებას ემსახურებოდა. შეიძლება იგივე იდეა სხვა ხალხთა პოეტებმა უფრო კარგად გამოსახეს, მაგრამ ის კარგი გამოსახვა და თქმა თუმცა ყველასათვის გასაგებ აზრისა ისევ მათებურად იყო და ჩვენმა პოეტებმა კი იგივე აზრი ჩვენებურად, ჩემის გულისათვის უფრო საგრძნობლად გამოსთქვეს. ჩვენის პოეტების ამგვარი ლექსების იდეა არ იყო ზოგადი, იგი კონკრეტული იყო და ეხებოდა არა საზოგადოდ ყოველივე სამშობლოს, არამედ განსაკუთრებით მათ სამშობლოს. შეიძლება საზოგადოდ ეს ამცირებდეს მათ ნაწარმოებთა მნიშვნელობას, ხოლო ჩვენს თვალში უფრო დიდს პატივს სდებს მათ. დააკვირდი ჩვენის პოეტების ამ საგანზე დაწერილს ლექსებს; რა ღრმა გრძნობა, რა ღრმა ტრაგიკული ლირიკაა ან ლირიზმით სავსე ტრაგედია! რა ალერსია, რა ტკბილი და ნაზი ხმა!...

მართალია, სულ ერთს საგანზე სიმღერა და ერთსა და იმავე ლაპარაკი თითქო გრძნობობისა და გონების სიღატაკეს უნდა მოწმობდეს, მაგრამ ის განსაკუთრებული პირობები, რომელშიაც ჩაყენებული იყო ჩვენი ლიტერატურა, აიძულებდნენ ჩვენს პოეტებს სულ ერთსა და იმავე საგანზე ემღერათ; მაგრამ იმავე პირობებმა მისცეს ჩვენს ლირიკას ის ხასიათი, რომელზედაც ზემოდ ვამბობდი.

ჩვენის ლიტერატურის ამგვარი მიმა[illegible] წარმოადგენს, ჩემის აზრით, იმ განსაკუთ[illegible] დამახასიათებელს მხარეს, რომლითაც ი[illegible] ჩევა სხვა ლიტერატურათაგან და რომე[illegible] მცა ცალ-მხრივს, მაგრამ მაინც დიდს [illegible] რებას გვიჩვენებს მისას.

ჩვენის ლიტერატურის ამნაირი მიმა[illegible] და ამ მიმართულების განვითარება თვით[illegible] ძლევს პასუხს სათაურში მოყვანილის [illegible] მეორე ნახევარზედაც. ჩვენს ლიტერატურ[illegible] ამგვარი მიმართულება არ მიეღო, ის სრ[illegible] უნდა ჩამქრალიყო; მე-XIX საუკუნის ჩვე[illegible] ტერატურის ცალ-მხრივობა მხოლოდ იმ[illegible] დებია, რომ ის კვლავაც იცოცხლებს [illegible] ყოველ-მხრივდება.

ივ. ზურაბიშვი[illegible]

ბ-ნს ივ. ზურაბიშვილს საკმაოდ სა[illegible] აქვს წარმოდგენილი წარსულის სა[illegible] ჩვენის ლიტერატურის დედა-ძარღვი. [illegible] ლიად ვეთანხმებით ჩვენ ბ-ნს ზურაბ[illegible] იმაშიაც, რომ ჩვენი ლიტერატურა [illegible] ლში მრავალ-მხრივი უნდა შეიქმნეს. [illegible] ლიტერატურამ უნდა აღძრას და გაა[illegible] ის მოვლენები, რომელთა გამოკვლ[illegible] უნდება ეხლა ევროპიული ლიტერა[illegible] ჩვენის აზრით, ამ გზას ადგია ჩვენი [illegible] რატურის ახალი სკოლა, რომელსაც ბ-ნი ზურაბიშვილიც ეკუთვნის. თუ ი[illegible] ლას ჰსურს თავისი დიდი აზრი შ[illegible] ლოს მტკიცედ და შეუდრეკელად, შეუდგეს მუშაობას და თავისი შრომა[illegible] ლოდ თავისის სინიდისის კონტროლი[illegible] დააყენოს, თორემ ჩვენში საზოგადო[illegible] არ არსებობს; აქ ყოველივე შენ-ჩე[illegible] იზომება, თორემ უმაღლესის აზრი[illegible] პრინციპების მიხედვით როდი განიხ[illegible] ჩვენის ლიტერატურის დამფასებლებ[illegible] ბრბოს გემოსა და წარმოდგენას ვერ [illegible] ლებიან.

ქ.

...ებ დურბანიდან მიღებული დეპეშაც, რომ-იუწყებოდა, რომ დევეტი ტრანსვაალის ...არს გადავიდა სტანდერტონის ახლოთ.

...კაპშტატიდგან სწერენ ინგლისურ გაზე- რომ ამ დღეებში კაპის ახალშენში, რიხ-...ს ახლო, ინგლისელების ჯარი, რიცხვით კაცამდე, ჩასაფრებულ ბურებს წააწყდათ; ...ი 100 კაცამდე იყვნენ, მაგრამ იმათ ისე-...ამინელი სროლა აუტეხეს ინგლისელებს, ...ესენი იძულებულნი იყვნენ იარაღი დაეყა-...ჩვეულებრივ, ბურებმა იარაღი ჩამოართვეს ...ისელებს და შემდეგ გაანთავისუფლესო.

...«მორნინგ პოსტის» კორესპონდენტი იუ-...ბრიუსელიდან, რომ პრეზიდენტ კრიუ-...განზრახვა აქვს ამ მოკლე ხანში შეერთე-...შტატებში წავიდესო, სადაც ის მოელაპა-...ა პრეზიდენტ მაკ-კინლეისაო.

...«დეილი მაილის» ამსტერდამელი კორეს-...ენტის სიტყვით, კრიუგერს განუცხადებია, ...მაგალისბერგისა და რუსტენბურგის ოლ-...ბურებს უბძანავთო, ზეერუსტის მეციხოვ-...ბრი იძულებული იქნება ბურებს დაემორჩი-...ო. პარტიზანული ომი იმ დრომდე გაგრ-...ება, სანამ ინგლისი ახალს უფრო კარგ ...ებს არ დაუდებს ბურებსო.

...«ჟურნალ დე დებას» სწერენ კვინსტო-...ან, რომელიც კაპის ახალშენის სამხრეთ-...ეთში მდებარეობს: «ქალაქი დაემზადა ...თან საბრძოლველად, რადგანაც ქალაქიდან 20 მილის მანძილზე ბურების რაზმი ენა-...ისინი დარუმინდის ახლოს რკინის გზის ...გზე გადავიდნენ».

ახალი ამბავი

მისი იმპერატორებითი უმაღლესობა ...მთავარი ნიკოლოოზ მიხეილისძე 21 ...ს, საღამოს, დაბრუნდა პეტერბურგი-...ტფილისში („კავკაზ").

...გენ. ლეიტ. ანენკოვი, საგოფმეისტრო ...ლის გამგე, ბაქოში წავიდა.

...კავკასიის მთავარ მართებელმა თ. ...იცინმა გუშინ, დილის 6 საათზე, ინახუ-...ნავთლუღის სამხედრო საავადმყოფო.

...ტფილისში ჩამოვიდა ქუთაისის გუბე-...ს სამხედრო გუბერნატორი გენ. მაიო-...ერშელმანი.

...მიწად-მოქმედების სამინისტროს იუ-...ონსულტის თანაშემწე ლისენკო ბაქოში ...ა.

...გუშინ, 22 მარტს, ტფილისის გუბერნა-...ის თავმჯდომარეობით დაიწყო სხდომები ...ქოს პლანტაციების მუშათა მდგომარეო-...უმჯობესობის განსახილველად. სხდომა-...ნაწილეობას იღებენ გარდა გუბერნიის ...ა, საექციზო და მიწად-მოქმედების უწ-...ა, ამიერ კავკასიის რკინის გზის სა-...ველოს და სამეურნეო საზოგადოების ...მადგენელნი.

...მიწად-მოქმედების სამინისტროს მო-...თ დაუმთავრებიათ მუშაობა ჩერნო-...ის გუბერნიაში, სადაც თავისუფალი ...ლები გაუმიჯნიათ რუსეთიდან გადმო-...ბულთათვის. ეხლა ეს მოხელენი, „კავ-...ის სიტყვით, ამიერ კავკასიის სხვა ...ლებში მიდიან იმავე საქმისათვის.

„ნოვ. ობოზრ"-ს დეპეშით ატყობი-...ერევნიდან: „21 მარტს, შუაღამის ...თზე, აქ მოხდა მიწის ძვრა. მიმართუ-...იყო სამხრეთიდან ჩრდილოეთისაკენ. ...ძვრა გაგრძელდა ერთი წამი."

...წერა კითხვის გამავრცელებელ საზო-...ებას მოუვიდა განჯიდან 295 მან. და ...პ., რომელიც შემოსულია იქ გამარ-...საღამოდან.

...ამავე საზოგადოებას ასეთივე სალა-...შემოსავალი 54 მან. და 30 კ. მოუვი-...ხუმიდან კნეინა შერვაშიძისაგან.

11 მარტს მოსკოვში ეტნოგრაფი-...გრაფიული კონცერტი: „მოსკოვ. ...“-ის სიტყვით, კონცერტის პროგ-...საინტერესოდ იყო შედგენილი; ალ-...ებულ იქმნა რუსული, პოლონური, ...ი, ლიტვური და ქართული სიმღერე-ბი. ქართული სიმღერები, გაზეთის სიტყვით, მშვენივრად აღასრულა ვ. ი. სუხოტინმა და ხორომ. დ. ი. არაკჩიევის ლოტბარობით; ზოგიერთი ქართული სიმღერა, საზოგადოების მოთხოვნით, განმეორებულ იქმნა.

◆ როგორც გორის მაზრის სინდიკატის მემამულეთა წარსულ 1900 წლის ანგარიშიდან სჩანს, საზოგადოების შეძლება გამოიხატება შემდეგს ციფრებში: პასსივი: აღებმისაცემი თანხა 17,216 მან., სათადარიგო თანხა 3130 მან. 6 კ., საზოგადო საჭიროების თანხა 1859 მან. 10 კაპ.; აღებული ვალად საკრედიტო დაწესებულებათაგან 27,650 მ., ი. ბეგთაბეგიშვილისაგან 1000 მან.; აღებულია ვალად კერძო პირებისაგან უსარგებლოდ 20,349 მანეთი 9 კაპ., შესატანია ხაზინაში 5%—218 მან. 24 კაპ., მიცემულია სარგებელი ამხანაგობის წევრებზე 753 მ. 36 კაპ., დივიდენდი 574 მ. 48 კაპ., ჯილდო ზედამხედველ კომიტეტის წევრებისა 170 მ. 35 კაპ., მიღებულია ბეებისხვა და სხვა პირებისაგან 106 მ.—სულ 78,380 მ. და 59 კაპ.; აქტივი: კასა—1433 მანეთი 97 კაპეიკი, მიმდინარე ანგარიშით—1494 მ. 40 კ., გაცემული კერძო პირებზე—13,209 მ. 64 კ., ჭირნახული—22,333 მ. 55 კ., თივა—910 მ. 90 კ., ბზე—664 მ. 93 კ., სხვა-და-სხვა საქონელი—19,912 მ. 20 კ., ინვენტარი—11,668 მ. 65 კ., მიცემულია ამხანაგობის საჭიროებისათვის 1901 წლის ანგარიშით ზარალში—1253 მ. 61 კ. სულ—78,380 59 კ. საზოგადოების გამგეობა ანგარიშს განსახილველ-დასამტკიცებლად წარუდგენს აპრილში დანიშნულ საზოგადოების წევრთა კრებას.

◆ როგორც შევიტყვეთ, მიწად მოქმედებით სამინისტროს გადაუდვია 1,000 მან. ტფილისის ობსერვატორიის ბიულეტენების გამოცემის განსაგრძობად; რადგანაც ბიულეტენების გამოცემა იმდენი ხანი შეჩერებული იყო უსაშუალობისა გამო დაღნიშნული შემწეობა საკმარისი არ იქნება, ამიტომ ობსერვატორიის გამგემ ბ-მა გლასეკმა მიმართა კავკასიის სასოფლო სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს შემწეობა აღმოუჩინოს, რომ შეუფერხებლად შეეძლოთ აღნიშნულ ბიულეტენების გამოცემა. ამას გარდა ობსერვატორიის გამგეს იმედი აქვს, რომ მთავარ-მართებლისგანაც მიიღებს შემწეობას. ამ საქმისთვის საჭიროა თურმე 2,000 მანეთამდე.

◆ ტფილისის ქალაქის თვით-მმართველობამ შეატყობინა მოსკოვის უნივერსიტეტის რექტორს, რომ განსვენებულ ამიროვის სახელობაზე დაარსდა ორი სტიპენდია. სტიპენდიის მიმღები უთუოდ ტფილისელი უნდა იყოს. ერთი სტიპენდიანტი საექიმო ფაკულტეტზე უნდა იყოს და მეორე რომელიმე სხვა ფაკულტეტზე.

◆ რადგანაც რუსეთი მონაწილეობას იღებს გლასგოს (ინგლისი) გამოფენაში, რომელიც მაისში უნდა მოხდეს, ფინანსთა სამინისტრომ წინადადება მისცა ვაჭრობისა და მანუფაქტურის კომიტეტს ტფილისში დახმარება აღმოუჩინოს ამ საქმეს. ამასთანავე სამინისტრომ ხსენებულ კომიტეტს გამოუგზავნა თამბაქოს და პაპიროსების ნიმუშები კავკასიელ მეთამბაქოეთათვის საჩვენებლად, თუ როგორი ხასიათის ნაწარმოები უნდა იქნეს გაგზავნილი გლასგოს გამოფენაზედ.

◆ ტფილისის რამოდენიმე მებაღეს უთხოვნია საიუბილეო გამოფენის კომიტეტისათვის მიუზომონ მათ საჭირო ადგილი გამოფენის მოედანზე მათ ექსპონატების გამოსაფენად.

◆ ტფილისის ქალაქის გამგეობამ დანიშნა სამი ადგილი ქუჩების მოსაკირწყლავ მასალის დასაწყობად; ერთი ავლაბარში, ერთი ნიკოლოოზის ქუჩაზე დ ერთიც მადათოვის კუნძულზე. უკანასკ. ამოარჩიეს მირზოევის მემკვიდრეების მამული. ხსენებულ მემკვიდრეებმა მოითხოვეს ხუთის წლის კონტრაქტი შემდეგის პირობით: პირველ სამ წელიწადს 1200 მან. წლიურად (ადგილი ზომით 'სულ 1100 ოთხ-კუთხი საჟენია) და ორ წელიწადსაც 1300 მ. წელიწადში. გამგეობამ მიიღო ეს პირობები.

◆ სოფ. დისიხიდან (ბორჩალო) იტყობინებიან, რომ იქ მეტად გავრცელებულა სახადი.

◆ ტფილისის ქალაქის გამგეობამ გადასდო საჭირო თანხა სუბ-კარაპეტის ქუჩის მოსაკირწყლავად აქ იმყოფება მეორე მომრიგებელი მოსამართლე.

◆ კავკასიის სამეურნეო საზოგადოებამ სთხოვა სამეურნეო კრედიტის ბანკს შემწეობა აღმოუჩინოს მას მომანალ საიუბილეო გამოფენისათვის.

◆ სატყეო დეპარტამენტმა მისწერა კავკასიის სახაზინო მამულების მმართველობათ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ ნება-დაურთველ ნადირობას სახაზინო ტყეებში.

◆ ტფილისის გუბერნატორმა მოითხოვა, რათა სისრულეში არ იქნას მოყვანილი ახალქალაქის თვით-მმართველობის დადგენილება შესახებ ხსენებულ ქალაქის მოურავის ჯამიგირის რაოდენობისა.

◆ ქალაქ გორის წყალდიდობისაგან დასაფარავად ადმინისტრაციას გადაუდვია 4,000 მანეთი. როგორც ჩვენმა მკითხველებმა იციან, ამ საქმისათვის გაგზავნილია გორში ტეხნიკი ანტონოვი.

◆ რედაქციამ მიიღო პროფესორის ალ. ხახანაშვილის «Очерки по истиріи грузинской словесности»-ს მესამე ნაწილი და წიგნაკი «Къ столѣтію присоединенія Грузіи къ Россіи» (ეს წერილი «Русская Мысль»-ში იყო დაბეჭდილი).

◆ როგორც ჩვენმა მკითხველებმა იციან, ქ. გორი შუამდგომლობს, რათა დაეთმოს მას სახაზინო ადგილები და შენობა, რომელიც ეხლა სამხედრო-საინჟინერო უწყების ხელშია. ამ საქმის გამო საგუბერნიო ადმინისტრაცია დაეკითხა საინჟინერო უწყებას. ხსენებული უწყება ეხლა ატყობინებს ადმინისტრაციას, რომ ხსენებულის ადგილებისა და შენობის დათმობა შეადგენს უფლებას უმთავრეს სამხედრო სამმართველოსას, რომელთანაც იგი გაჰმართავს მოლაპარაკებას ამ საქმის თაობაზე.

◆ ტფილისის გუბერნატორმა წარუდგინა კავკასიის მთავარ-მართებელს დასამტკიცებლად სოფ. ალევის მომავალი ქსენონის ინსტრუქცია, რომლის დაარსების შესახებ ცნობაც გუშინდელს ნომერში გვქონდა მოყვანილი.

თეატრი

ქ. ნ. ჩხეიძის ბენეფისი.

სამშაბათს, 20 მარტს, ქუთაისის დრამატიულმა დასმა, ბ-ნ ალექსი-მესხიშვილის რეჟისსორობით, ნიჭიერის არტისტი ქალის ნ. ჩხეიძის საბენეფისოდ წარმოადგინა შ. დადიანისაგან თარგმნილი ბ-ნ კარეევის სამ მოქმედებიანი დრამა „უბედური ნაბიჭი" და ბ-ნმა ალექსი-მესხიშვილმა წაიკითხა გოგოლის თხზულება „შეშლილის წერილები". შინაარსი ამ პიესისა უკვე თავის დროზე ქუთათურმა კორესპონდენტმა გააცნო „ცნ. ფურცლის" მკითხველებს და ამიტომ აქ აღარ გავიმეორებთ. თუმცა შინაარსით დრამა მარტივია, მაგრამ ცალკე უმთავრესი მომქმედი პირის ვარვარა მიხაილოვნას ხასიათი იმდენად რთულია, რომ მისი ცოცხლად, ბუნებრივად გადმოცემა მხოლოდ ნიჭიერს არტისტს შეუძლიან. ქ. ნ. ჩხეიძისას მეტად კარგად მოუვიდა ამ პიესის არჩევა; აქ მ. ამოიჩინა თვისი ნიჭი და ერთხელ კიდევ დაუმტკიცა საზოგადოებას, თუ რა ძვირფასი განძია იგი ჩვენის ლარიბის სცენისათვის. ვარვარა მიხაილოვნა მეტად გრძნობიერი და ცოცხალი ბუნების ქალია, მაგრამ ამასთანავე იმდენად ფრთხილი და წინდახედული, რომ სიყვარული და სურვილი მას ადვილად ვერ იმორჩილებს; თუმცა, სამწუხაროდ, ეს სიფრთხილე შემდეგ მისი მტანჯველი გარემოების შექმნელია, მაგრამ მას არ შეეძლო ასე არ მოქცეულიყო და სატრფოს გამოსაცდელად ქორწინების ვადა არ გადაედო. აკი ამართლებს კიდეც ამ სიფრთხილეს ბარადინის ქცევა და მოქმედება. როგორც [illegible] ხა მან ბარონესა იდა (გვეტაძე), [illegible] ეს სულით და გულით წმიდა ადამიანი და გამოუდგა მას, ვისთვისაც იგი დროებით სათამაშო, საარშიყო საგნად იქნებოდა. ყოველივე იმედს მოკლებული უმწეო ახალგაზდა ქალი, რომელსაც უღალატეს, წმინდა და შეუბღალავი სიყვარული შეურაცხყვეს, გაუყიდეს თუ რამ ებადა და თავშესაფარი წაართვეს, თავდავიწყებას ეძლევა, რომ ჩაახშოს გულში თვისი მტანჯველი ფიქრები. მეტად საუცხოვოდ, მეტად ხელოვნურად დაასურათა ქ. ჩხეიძემ ვარვარას როლი. სცენაზედ შექმნილი უბედური ქალი ეხლაც ცოცხლად გვყავს წარმოდგენილი. ესეთი სინამდვილით ავტორის მიერ შექმნილ პირის სცენაზედ განხორციელება ხვედრია მხოლოდ ნიჭიერ არტისტისა; ჩხეიძემ იმდენი ბუნებრივობა და სინამდვილე გამოიჩინა ვარვარას როლის ასრულებაში, რომ მესამე მოქმედებაში, სადაც იგი მომავალზედ ყოველივე იმედ დაწმენდილი ტანისამოსს შემოიგლეჯს, ისე გაიტაცა მაყურებელნი, რომ რამდენიმე წუთს თეატრის დარბაზში ქვითინი გაისმოდა, დამსწრე საზოგადოების აღტაცებას საზღვარი არა ჰქონდა. ბ. ალექსი-მესხიშვილზედ არას ვიტყვით, რადგანაც იმდენად მკრთალი როლის აღსრულება ხვდა წილად, რომ მის ნიჭს არ შეეძლო სცენაზედ ფრთა გაეშალა, ხოლო რაც შეეხება „შეშლილის წერილების" წაკითხვას, იგი შეუდარებელი იყო. კარგად წარმოადგინეს აგრეთვე ბ-მა გუნიამაც ბალავინის როლი და ქ. გვეტაძემ ბარონესა იდასი. საზოგადოდ წარმოდგენას გამოცდილი რეჟისორის ხელი ეტყობოდა. ყველას თითქმის ისე რიგიანად შეესწავლათ თავიანთი როლები, რომ თითქმის მსახურიდან დაწყებული უმთავრეს მომქმედ პირამდე ყველანი კარგნი იყვნენ. სამწუხაროდ უნდა აღვნიშნოთ, რომ ხალხი ნაკლებად დაესწრო. მობენეფისეს საჩუქრები მიართვეს.

პროვინცია

ქ. ფოთი, საურთიერთო ნდობის საზოგადოება. ეს საზოგადოება პირველად დაარსდა 1875 წელს, 14 დეკემბერს. ჯერ კიდევ როგორც ახალ დაბადებულ საქმეს, წელი ვერ გაემაგრებინა, როდესაც აპრილში, 1876 წელს, ოსმალეთთან ომიანობა ჩამოვარდა, ამით შეშინებული ფოთიდან ბევრი გაიქცა, ასე რომ აქ არცერთი დაწესებულება არ დარჩენილა; ბანკის პირისუფლებმაც თავისი საქმე ტფილისის სავაჭრო ბანკს მიაბარეს. როცა ომიანობა შესწყდა და საქმეები უკან ჩაიბარეს, აღმოჩნდა, რომ ყოველ საწევრო 100 მანეთს 2 მან. და 60 კ. ეზარალნა. 1878 წლიდან კი იწყება ნამდვილი მოქმედების ხანა და მისი საქმეებიც იწყებს ზრდას. პირველ ხანებში დივიდენდი ყოველ 100 მანეთისა შეადგენდა 5%—6%—8%. 1881 წელს საზოგადოება აორკეცებს საწევრო შესატანს და მოქმედება საზოგადოებისა ერთი მილიონიდან 1888—89 წლებში ადის 15.251,141 მან. და 90 კაპეიკამდე. ძირის თანხა, რომელიც დაარსების დროს 10,000 მანეთს შეადგენდა, 1889 წლამდის გაიზარდა 71,400 მანეთამდის და ამისავე სათადარიგო თანხაც—15,626 მ. 42 კ. შეადგენდა. ამ დროს ყოველ წლივ წევრნი იღებდნენ 10 პროცენტიდან 12 პროცენტამდე და ზოგჯერ 14 პროცენტ დივიდენდს. ასე კარგად მიდიოდა ბანკის საქმე 1892 წლამდე, ხოლო ამ წლიდან კი საზოგადოების საქმე იწყებს კოჭლობას. 1896 წელს დივიდენდი 3,38 პროცენტამდე ჩამოვიდა და ისიც იქვე თანხის გასაძლიერებლად დარჩა. რაც შეეხება 1897 წელს, ანგარიშიდან სჩანს, რომ წლის განმავლობაში საზოგადოებას მიჰმატებია 2 წევრი და დაჰკლებია 26, ასე რომ პირველ იანვრისათვის 1898 წელს საზოგადოების წევრ-

თა რიცხვი სულ 221 შეადგენს, ხოლო სამოქმედო თანხა ჰქონია, 63,970 მანეთი. საზოგადოებას მთელი წლის განმავლობაში დაუტრიალებია 9.387,048 მან. 48 კ.; სათადარიგო თანხა პირველ იანვრისათვის 1897 წ. დარჩენილა 34,535 მან. 45 კაპ., რომლიდანაც პროტესტში წასულ თამასუქების ზარალის ასანაზღაურებად გამოურიცხავს 4,171 მან. 79 კ.; 1897 წელს 1 იანვარში კასაში დარჩენილა ნაღდი ფული 17,722 მ. 46 კ, მთელი წლის განმავლობაში ბანკს ზარალი უნახავს—3257 მან და 21 კ., ასე რომ პირველ იანვრისათვის 18J8 წელს საზოგადოების კასაში ნაღდი ფული იყო 14,465 მან. 25 კ.

ამაზე უარეს ტაიფაში იწოდა ბანკი 1898 წელში. ამ დროს სიმინდის, ღვინის და სხვა მოსავალმა იკლო და მაზანდა დაჰკარგა, ადებმიცემობაც შეფერხდა, მაგრამ ამ შეფერხებამ ბანკში უფრო იჩინა თავი, რადგან ბანკის უმთავრესი მასაზრდოებელი წყარო სიმინდი იყო და მასთან შავი ქვაც, რის დაგირავებით ფულის გაცემა 1897 წლის კრებამ უარჰყო. ბ. ნ. ნიკოლაძემ ამ საქმესაც მიაქცია თვისი ყურადღება და ბანკისათვის ახალ ჭირისუფალის ძებნას შეუდგა. ამ დროს ძველმა გამგეობამაც არ სცნო თავისი თავი იმდენად მომზადებულად, რომ თანამედროვე ცხოვრების შესაფერად ამ საქმეს გასძღოლოდა, ამისათვის თავისის სურვილით თანამდებობას თავი დაანებეს და ახალ ჭირისუფალს დაუთმეს ადგილი. ასეთი არა ჩვეულებრივი მოვლენა ჩვენში სასიამოვნოდ უნდა ჩაითვალოს. ძველი გამგეობის ნაცვლად კრებამ 1899 წ. ბანკის საქმეები უკეთ მომზადებულ და მცოდნე ადამიანს ჩააბარა ხელში და ბანკის საქმეებიც უკეთ წარიმართა. ამ წლიდან იწყება ახალი გამგეობის მოქმედება თავ. ა. მ. ერისთავის თავმჯდომარეობით. იმ დროს, როდესაც ბანკი წინა წლებში აგებდა, 1899 წელში, როგორც ანგარიშიდანა სჩანს, 4017 მან. და 25 კ. ბანკს ნაღდი მოგება დარჩენია. რაც შეეხება 1900 წლის ბანკის მოქმედებას, რომლის ანგარიში კვირას, 18 მარტს, განიხილა კრებამ, უტყუარი ნიშანია იმის, რომ ბანკის საქმეები მეტად აღორძინებულა. წელს კრებაზე უფრო ბლომად ვხედავდით სამეგრელოს სხვა-და-სხვა მხრიდან ჩამოსულ წევრებს. ალბად წინდაწინ მოელოდნენ, რომ დივიდენდს 10% მიიღებდნენ.

1900 წლის ანგარიშიდან სჩანს, რომ ბანკს 7018 მან. და 31 კაპ. მოუგია. კრებაზე, რომელსაც თავმჯდომარეობდა ბ-ნი ნ. ნიკოლაძე, დაწვრილებით განხილულ და დამტკიცებულ იქმნა წარსული წლის ანგარიში და მომავალი წლის ხარჯ-აღრიცხვა. კრების დაწყების დროს, პირველად გამგეობის თავმჯდომარემ თავ. ა. მ. ერისთავმა როგორც რუსულად, ისე ქართულადაც მოკლეთ გააცნო საზოგადოებას ბანკის მოქმედება. ანგარიშის განხილვის დროს დიდი კამათი გამოიწვია ბანკის მოხელეთა ჯამაგირების დანიშვნამ, მაგრამ ბოლოს კრებამ იმ აზრს დაადგა, რომელიც გამგეობისა და რჩევის მიერ ნაჩვენები იყო. ჯამაგირის მომატების გარდა გამგეობის თავმჯდომარეს თავ. ა. მ. ერისთავს უსასყიდლოთ საზოგადოებამ ბინაც დაუთმო; ჯამაგირი მოუმატეს აგრეთვე დირექტორებსაც, ბუხგალტერის თანაშემწეს «კანტორჩიკს» და კასირს. აქვე არ შეგვიძლიან არ გავაცნოთ მკითხველს მოკლეთ ამ საზოგადოების მოქმედება შედარებით წინა წლებთან. 1900 წლის ანგარიშიდან სჩანს, რომ ბანკს მთელი წლის განმავლობაში დაუტრიალებია 13.111.804 მან. და 10 კაპ., ე. ი. წინა წელთან შედარებით 4.951.903 მან. და 11 კაპ. მეტი. ამავე დროს კასის მოქმედება 49.451,903 მან. და 11 კ. ყოფილა და გაზდილა შედარებით წინა წლებთან 1.644.170 მან. 83 კაპ.; მიბარებული (ПО ВКЛАДАМЪ) ფული ყოფილა 314.648 მ. და 70 კ. მეტი 175.956 მან. 38 კაპეიკით მიმდინარე ანგარიშები შეადგენენ 1.198.306 მ. 35 კ., მეტია წარსულ წელთან შედარებით 260.958 მ. 39 კ. მოქმედება უფრო ნაირი გირაოთი გაცემული ფულისა ყოფილა 1,344,631 მან. 59 კაპ.; მეტია წინანდელზე 1.213.543 მ. 30 კ. მიბარებულ და მიმდინარე ანგარიშების შემდეგ საზოგადოებისათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს კორესპონდენტების ანგარიშს. ამ მხრივაც მოქმედება მეტად გაზრდილა და მთელი წლის განმავლობაში 1.902.14[illegible] მ. 66 კ. დაუტრიალებიათ, ე. ი. მეტი წინანდელთან შედარებით 1.158.463 მ. 37 კ. ეს გარემოება კი სრული თავდებია იმის, რომ საზოგადოებას მეტი ნდობა მოუპოვებია სხვა-და-სხვა საკრედიტო დაწესებულებებთან და ეს ხომ ნამდვილი ბარომეტრია იმისა, რომ ბანკის საქმეები მომავალში უფრო კარგად წავლენ.

ი. კოხრეიძე.

როგორი მოსავალი იყო 1900 წელს ტფილისის გუბერნიაში.

ტფილისის გუბერნიაში მეურნეობის მდგომარეობა წარსულ წელს, საზოგადოთ, ვერ იყო კარგი. მოსავალი ყველა სამეურნეო ნათესობისა, გარდა ზოგიერთისა, საზოგადოდ გუბერნიაში ნაკლები იყო. გაზაფხულზე თითქმის ყველგან ნათესობას ისეთი პირი უჩნდა, რომ მოსალოდნელი იყო კარგი მოსავალი, მაგრამ იმედი გაცრუვდა სხვა და სხვა მიზეზებისა გამო. ნათესობაზე არა ნაკლებად კარგი პირი უჩნდა პირველს ხანაში ხეხილეულობას. აგრეთვე მშვენივრად წამოვიდა ვენახებიც. მუშას ადრეულმა გაზაფხულმა შეძლება მისცა დაემთავრებინა ვენახების დამუშავება: გასხვლა, დასარვა და შეყელვა ვენახისა მარტშივე მოასწრეს. აპრილის დამდეგიდან დარი იცვლება, ასე რომ მთელი აპრილისა და მაისის თვეებში წვიმიანი და ცივი დღეები იდგა. თითქმის გადაუღებელმა წვიმებმა მეტად ხელი შეუშალეს გაზაფხულზე ქერისა, სიმინდისა, დიკისა და სხვათა თესვას; ასე რომ მაისის შუა რიცხვებშიაც, განსაკუთრებით გუბერნიის მთიან ადგილებში, არ იყო დამთავრებული თესვა. მთებში ამ გარემოებამ ისე დააფიქრა ხალხი, რომ ეჭვშიაც შეიყვანა გაზაფხულის ნათესობის დამწიფების შესახებ. არა ნაკლებ შეუშალა ხელი ხშირმა წვიმებმა შემოდგომის ნათეს პურების ზრდა დამწიფებას. მეტი სინოტივისა, ცივი ამინდისა და ჰინჰყლიან დღეებისა გამო ნათესობას სიყვითლე მოერია. აღნიშნულ მიზეზებისა გამო მეტად ცუდ მდგომარეობაში ჩადგა აგრეთვე ხეხილების დაყვავილება—მომწიფების საქმე. წვიმებმა თითქმის ყვავილშივე ჩაალპო ხეხილი; განსაკუთრებით გაფუჭდნენ ვაშლი, ნუში და სხვა ნაადრევი ნაყოფიანი ხეები. გადამეტებულმა სინოტივემ არც ბოსტნეულობა—მებაღეობის ნაკეთობას დააყარა კარგი დღე; გაუჩნდა მწვანილეულობას სხვა და სხვა ჭიები, რომელთაც განსაკუთრებით გააოხრეს კიტრი, [illegible]ესვი და საზამთრო. ამავე გარემოებამ შეაფერხა აგრეთვე ვენახებიც და გლეხთა უმრავლესობას არავითარი ყურძნის მოსავალი არა ჰქონია და თუ ზოგიერთებს მოუვიდა რამე, ისიც იმდენად მკვახე და დაუმწიფებელი, რომ სრულიად არ ვარგოდა კარგის ღვინის დასაყენებლად. სამაგიეროდ წვიმებმა მეტად გაახარა ბალახი და თუმცა მთელს გუბერნიაში მშვენიერი თივის მოსავალი ჰქონდა მცხოვრებთ, მაგრამ დათიბვის შემდეგ, ვიდრე მიიტანდნენ, წვიმებმა მინდორშივე დაულპო და გაუფუჭათ. ჯერ-ჯერობით ტფილისის გუბერნიის მცხოვრებთა უმთავრესს ნაწილის სახსარს შეადგენს მიწის მუშაობა, მეღვინეობა და შინაურის პირუტყვების მოვლა-მოშენება.

კერძოდ ტფილისის მაზრაში საშუალოზედ ნაკლები მოსავალი იყო ყველაფრისა ზემოდ აღნიშნულ მიზეზებისა გამო. საშუალო რიცხვით, ერთ დესეტინა მიწაზე პური მოვიდა 40 ფუთამდე, ქერი 40—50 ფუთ. და სიმინდი 60—70 ფუთამდე. ღვინის მოსავალი ცუდი იყო, რის მიზეზიც, უმთავრესად, სოკოს ავადმყოფობის გავრცელებაა; თუ მოუვიდათ ცოტა რამ, ისიც მათ, ვინც დროით უწამლა ვენახებს. მთელის მაზრის ნათესობა შარშან სეტყვამ გაანადგურა. დაწვრილებითი ცნობები იმის შესახებ, თუ ვის რამდენი ზარალი მიაყენი სეტყვამ, ხელთ არა გვაქვს.

სიღნაღის მაზრაში თუმცა მოსავალს ძალიან კარგი პირი უჩნდა, მაგრამ ნამდვილად საშუალოდ მოვიდა. წვიმიანმა გაზაფხულმა ხელი შეუწყო მილდიუსა და ოიდიუმის გაძლიერებას. თუმცა ივლისის ბოლო რიცხვებში ძლიერის წამლობის შემდეგ ეს ავადმყოფობანი ვენახებში შეფერხდა, მაგრამ, საზოგადოდ, მთელს კახეთს საგრძნობი ზარალი მისცა, რისგანაც არამც თუ მარტო ვენახების, არამედ ხე-ტყის ზედა ფოთლებიც გაყვითლდა და ჩამოცვივდა. წამლობამ მაინც თავისი გაიტანა, ასე რომ საზოგადოდ ღვინო კარგად მოვიდა, განსაკუთრებით შემდეგ სოფლებში: კარდანახსა, ბაკურ-ციხესა, კოლაკსა და ვეჯინში და ზოგიერთ სხვა სოფლებშიაც გვარიანი იყო და ვინც კი უწამლა, კარგი მოსავალიც მოუვიდა. აღნიშნულ ავადმყოფობათა გარდა ამ მაზრაში წვიმებმა აგრეთვე ხელი შეუწყო სოკოს გავრცელებას. ეს ოცი წელიწადი იქნება, რაც სიღნაღის მაზრაში ხელი მიჰყვეს თამბაქოს მოყვანას და კარგადაც მიდის საქმე, როგორც მოსავლის, აგრეთვე თამბაქოს თვისების მხრივაც, ასე რომ თვისებით კარგ თათრულს თამბაქოსაც არ ჩამოუვარდება და ძალიან კარგი ბაზარიც გაიკეთა ამ ბოლო ხანებში. თამბაქოს მოსავალი ყველგან კარგი იყო, განსაკუთრებით სოფ. მაშნაარში.

(დასასრული იქნება)

საღამოს დეპეშები

22 მარტი

ბერლინი. ვალდერზეე პეკინიდან იუწყება: „ტიანძინიდან პოლკოვნიკ პეტცელის უფროსობით გამოვიდა ჯარი, რომელიც შესდგებოდა $3^1/_2$ როტისა, ერთ მწყობრ ცხენოსანთა ჯარისა და ერთ მწყობრ ცხენოსან არტილლერიისაგან. რაზმი წავიდა ცილიხაის ტბისაკენ, ტიანძინიდან ჩრდილოეთ-აღმოსავლეთით, საიდანაც კიდევ მოვიდა ხმები, რომ დათარეშობენ შეიარაღებულ ავაზაკების ბრბო 1000 კაცისაგან შემდგარი, რომელთაც ზარბაზნებიცა აქვთო. რაზმი გამოეკიდა ბრბოს და გააქცია სამხრეთისაკენ, იმ დროს, როდესაც ტიანძინიდან და ტონკუდან ცხენოსანთა ჯარები ცდილობენ მათ შეპყრობას. ადგილობრივ ჩინელთა სურვილის თანახმად მცხოვრებთა მფარველობის აღმოსაჩენად თითო რაზმი ჯარი გადაიყვანეს ხუანსუსა და ლინინ-კუში ტიანძინიდან, პაოტანფუდან 29 და 17 კილომეტრის მანძილზე სამხრეთ-აღმოსავლეთისაკენ“.

კოპენჰაგენი. არჩევნების შედეგი ფოლკსტინგში: 73 წევრი რეფორმების მომხრე მემარცხენეთა დასისასა, 5 ზომიერი, 14 სოციალ-დემოკრატი, 8 მემარჯვენე და კიდევ ორი წევრია, რომლებიც არ ეკუთვნიან არც ერთ დასს.

ბერლინი. დღეს შესდგა ხელის-მოწერა მესამე საიმპერიო სესხის 300 მილიონის შესახებ; საღამომდის საიმპერიო ბანკის დირექციამ მიიღო ცნობა 4,621 მილიონზე ხელ-მოწერის შესახებ.

ვაშინგტონი. სამხედრო მინისტრის ცნობით, აგვინალდომ მიიღო ფიცი და აღუთქვა შეერთებულ შტატებს ერთგულობა; ამის და მიუხედავად ის ისევ ტყვედ იმყოფება, თუმცა შესაძლებელია ამას შემდეგ მეტი თავისუფლება მისცენ.

რედაქტორი ალ. ჭყონია. გამომცემელი ალ. ჯაბადარი.

გამოსადეგი ცნობანი

მიმოსვლა რკინის გზის მატარებლე[ბის]

(ფრჩხილებს გარედ ნაჩვენებია პეტერბურგის [დრო], ფრჩხილებში კი—ტფილისის).

სწრაფი მატარებელი № 2 ტფილისიდან [...]ქოში გადის კვირაში ერთხელ—ოთხშაბა[თ] დილის 7 ს. 56 წ. (8 ს. 54 წ.), [...] ჩადის საღამოს 9 ს. (9 ს. 58 წ.).

სწრაფი მატარებელი № 1 ბაქოდან ტფ[ილი]სში გადის დილის 6 ს. 50 წ. (7 ს. 48 [წ.]), ტფილისში ჩამოდის საღამოს 8 ს. 12 [წ. (9] ს. 10 წ.)

სათოსტო მატარებელი № 3 ბაქოდან [ტფი]ლისში გადის ღამის 11 ს. 15 წ. (12 [ს. ...] წ.). ტფილისში ჩამოდის ნაშუადღევის 5 [ს.] 35 წ. (6 საათ. 33 წ.).

იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბათუმ[ში გა]დის საღამოს 6 საათ. 30 წ. (7 ს. 28 [წ.]), ბათუმში ჩადის დილის 7 ს. 10 წ. (8 ს. 8 [წ.]).

მგზავრთა მატარებელი № 5 ბაქოდან [ტფი]ლისში გადის ნაშუადღევის 3 ს. 5 წ. ([4 ს.] 3 წ.), ტფილისში ჩამოდის დილის 8 ს. [...] (9 ს. 21 წ.).

იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბათ[უმში] გადის დილის 9 ს. 3 წ. (10 ს. 1 წ.), [ბათუმ]ში ჩადის საღამოს 9 ს. 11 წ. (10 ს. 9 [წ.]).

მგზავრთა მატარებელი № 6 ბათუ[მიდან] ტფილისში გადის დილის 8 ს. 56 წ. [(9 ს.] 54 წ.), ტფილისში ჩადის საღამოს 8 ს. [...] (9 ს. 40 წ.).

იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბა[ქოში] გადის საღამოს 9 ს. 22 წ. (10 ს. 20 [წ.]), ბაქოში ჩადის შუადღის 1 ს. 25 წ. (2 ს. [...]).

სათოსტო მატარებელი № 4 ბათუ[მიდან ...] (11 ს. 45 წ.), ტფილისში ჩადის დილის [...] 18 წ. (12 ს. 16 წ.).

იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბა[ქოში] გადის შუადღის 12 ს. 36 წ. (1 ს 34 [წ.]), ბაქოში ჩადის დილის 7 ს. (7 ს. 58 წ.).

განცხადებანი

ტფილისის ქალაქის გამგეო[ბა]

ამით აცხადებს, რომ მის თანადასწ[რებით] 23 მარტს 1901 წ., შუადღის 1 ს[აათზე] დანიშნულია საჯარო

ვაჭრობა

რომლითაც გაიცემა იჯარით [...] სადენი მილი ბეტონისა გოგოლის ქუ[ჩიდან ...] ტრ[...]ხაჩოვის სახლიდან არსებულ მი[...] ვოკზალის ქუჩაზედ—სიგრძით 82,0[...] ღირებული 1200 მან.

ვისაც ჰსურს ვაჭრობაში მონაწ[ილეო]ბა მიიღოს, შეუძლიან განიხილოს [დაწვრი]ლებითი პირობები გამგეობის მესამ[ე განა]ყოფილებაში ყოველ-დღე, კვირა-უ[ქმეების] გარდა, დილის 9 საათიდან ნაშუა[დღევის] 3 საათამდე. (6.

თხზულებანი

თ. რ. ერისთავი[სა]

I ტომი

ფასი სამი აბაზი.

იყიდება ქართველთა ამხანაგობის [წიგნის მაღაზია]ში, ლორის მელიქოვის ქუჩ., ქვ[აშვეთის] ეკკლესიის პირდაპირ.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, Груз[инское] Издательское Товарищество.

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 22 Марта 1901 г. სტამბა წიგნების გამომცემ. ქართ. ამხ—ბისა, ვანქის დიდი ქუჩა, № 27.